

De digitale meter: wat je moet weten

Auteur: Stijn Gheysen

Verschijningsdatum: de Koevoet 189, 15 december 2019

Korte inhoud: Op 1 juli 2019 begon de plaatsing van de eerste digitale elektriciteitsmeters. Welke gevolgen heeft dat voor de eigenaars van zonnepanelen?

Dialoog vzw

Remylaan 13, 3018 Wijnmaal (Leuven)

016 23 26 49 / info@dialoog.be / www.dialoog.be

Meer over ecologisch magazine de Koevoet?

www.dialoog.be/dekoevoet

De digitale meter: wat je moet weten

Het heeft wat voeten in de aarde gehad maar op 1 juli 2019 begon de plaatsing van de eerste digitale elektriciteitsmeters. Vanaf die datum worden er geen analoge meters meer geplaatst.

Tegelijkertijd worden ook de analoge gasmeters vervangen door digitale. De uitrol over Vlaanderen zal 15 jaar duren, maar eigenaars van zonnepanelen en mensen met een budgetmeter komen eerst aan de beurt.

De bedoeling is alvast dat voor eind 2022 alle pv-eigenaars een digitale meter gebruiken. Wil je weten wanneer ze bij jou langskomen, kijk dan even op www.fluvius.be/nl/thema/meters-en-meterstanden/digitale-meter/wanneer-krijg-ik-digitale-meters/planningschecker. Bij vervanging blijven de meterstanden behouden. Ze worden overgezet op de nieuwe meters zodat je geen zelf opgewekte energie kwijtspeelt. Bij verplichte aanmelding van een nieuwe pv-installatie bij Fluvius, zal de meter binnen de maand gratis vervangen worden door een digitaal toestel. Op dat moment heb je ook de mogelijkheid om gratis van dag-nacht tarief naar dagtarief over te schakelen. Doe je dit op een later tijdstip, dan kost je dat 10,2 euro (incl. btw). En tot slot kun je de plaatsing van een digitale meter niet weigeren.

Wat doet het?

Een digitale meter meet apart en digitaal de afname van elektriciteit van het net en de injectie op het net in geval van eigen productie zoals bij zonnepanelen. De gegevens worden beveiligd doorgestuurd naar de netbeheerder via het 4G-netwerk. Zo moet er niemand meer langskomen om de meterstanden op te nemen. De elektriciteit die de meter zelf nodig heeft, wordt niet aangerekend.

Je kan van de digitale meter zelf een 'slimme' meter maken. De meter beschikt namelijk over twee

gebruikerspoorten: via de P1-poort kan je data over je energieverbruik op lokale schermen zichtbaar maken, bijvoorbeeld op je smartphone of laptop, maar het kan ook op een apart display in de woonkamer. De snelle S1-poort biedt ruwe en daardoor zeer gedetailleerde data over specifieke elektrische apparaten. Via deze twee gebruikerspoorten kan je een zeer gedetailleerd zicht krijgen op je verbruik én kun je apparaten laten werken op momenten die het meest gunstig zijn voor je energiefactuur. In combinatie met zonnepanelen kan je zo je zelfconsumptie* verhogen, wat interessant is voor de nieuwe tarifieringsmethode (zie keuzemogelijkheid 2 hieronder). Beide gebruikerspoorten zijn gesloten bij plaatsing. De technicus zal de poort niet automatisch activeren. Je moet hiervoor een aanvraag doen (mandaat) via de website van Fluvius.

De verwachting is dat er heel wat commerciële bedrijven, waaronder energieleveranciers, tools zullen ontwikkelen en aanbieden die je kan aansluiten op deze poorten en waarmee je het verbruik kan monitoren en sturen. In Nederland, waar al veel langer digitale meters bestaan, staan die verzameld op www.energieverbruiksmanagers.nl.

*Zelfconsumptie (of eigen verbruik) is het aandeel zelf geproduceerde elektriciteit dat meteen verbruikt wordt (en dus niet op het net wordt geïnjecteerd) ten opzichte van de totale hoeveelheid geproduceerde elektriciteit.

Tarifiering voor eigenaars van zonnepanelen

Eigenaars van zonnepanelen plaatsen elektriciteit op het net en halen ook elektriciteit van het net. Ze betalen momenteel voor de elektriciteit die ze op jaarbasis meer verbruiken dan produceren (het principe van de terugdraaiende teller) en daar bovenop, voor het gebruik van het net, het prosumentarief op basis van het geïnstalleerde vermogen van de omvormer van de installatie. Je hebt recht op dit tarief gedurende 15 jaar vanaf de installatie.

Heb je al zonnepanelen en krijg je een digitale meter of plaats je nieuwe zonnepanelen voor 1 januari 2021, dan kan je kiezen tussen twee tarieven:

1. Het bestaande principe van terugdraaiende teller met prosumentarief. Maak je zelf geen keuze, dan krijg je automatisch dit tarief. Je kan dit achteraf nog één keer wijzigen.
2. Het principe van terugdraaiende teller met netkosten op werkelijke afname. Je betaalt voor je elektriciteitsverbruik volgens hetzelfde tarief als bij de terugdraaiende teller, maar je betaalt netkosten op basis van hoeveel elektriciteit je van het net haalt, onafhankelijk van hoeveel je op het net plaatst. Hoe meer je tegelijkertijd produceert en verbruikt (zelfconsumptie), hoe lager je afname van het net en hoe lager je netkosten. Maak je deze keuze, dan kan je die achteraf niet meer wijzigen. Het nieuwe tariefsysteem stimuleert zonnepaneeleigenaars om hun zelfconsumptie te verhogen. Vanaf 1 januari 2021 is enkel de tweede tarifiering mogelijk voor nieuwe installaties. Wellicht komt er dan nog een nieuwe tarifiering waarbij je een vergoeding krijgt voor de geïnjecteerde elektriciteit.

Op de website van de VREG kan je een simulatie maken van je eigen situatie om te zien welke keuze voor jou de voordeligste is. Een mogelijke test bestaat erin dat je opteert voor het systeem van de terugdraaiende teller met prosumentarief en gedurende één jaar na plaatsing van de digitale meter je afname en injectie opvolgt. Daarna kan je op basis van je werkelijke gegevens een beter zicht krijgen op het meest voordelige tarief. Krijg je nog groenestroomcertificaten, dan heeft de invoering van de digitale meter hier geen impact op.

Let op: dit is alleen van toepassing in Vlaanderen. De tarifiering en wetgeving in Wallonië en Brussel zijn anders. Plus: dit is de huidige stand van zaken (oktober 2019) wat betreft de tarieven, momenteel loopt hiertegen een beroepsprocedure van de VREG bij het Grondwettelijk Hof.

Voorbeeld

We nemen als voorbeeld een gezin van vier personen met een verbruik van bijna 2 200 kWh per jaar dat volledig gedekt is door een pv-installatie. De gezinsleden zijn overdag niet thuis en hebben geen extra techniek (elektrische (warmtepomp)boiler, warmtepomp of thuisbatterij) gekoppeld aan de zonnepanelen.

Zonnepanelen

Zonnepanelen maken elektriciteit uit zonlicht.
Deze berekening vertrekt steeds van standaardwaarden (zoals u kunt naar wens personaliseren).

Een elektriciteitsproductie van 2.172 kWh per jaar
Aantal zonnepanelen: 8 (oppervlakte: 13,4 m²)
Vermogen: 2.32 kWp

Aankoopprijs (incl. 6% BTW)
3.197 €

Besparing op uw energiefactuur
773 € per jaar

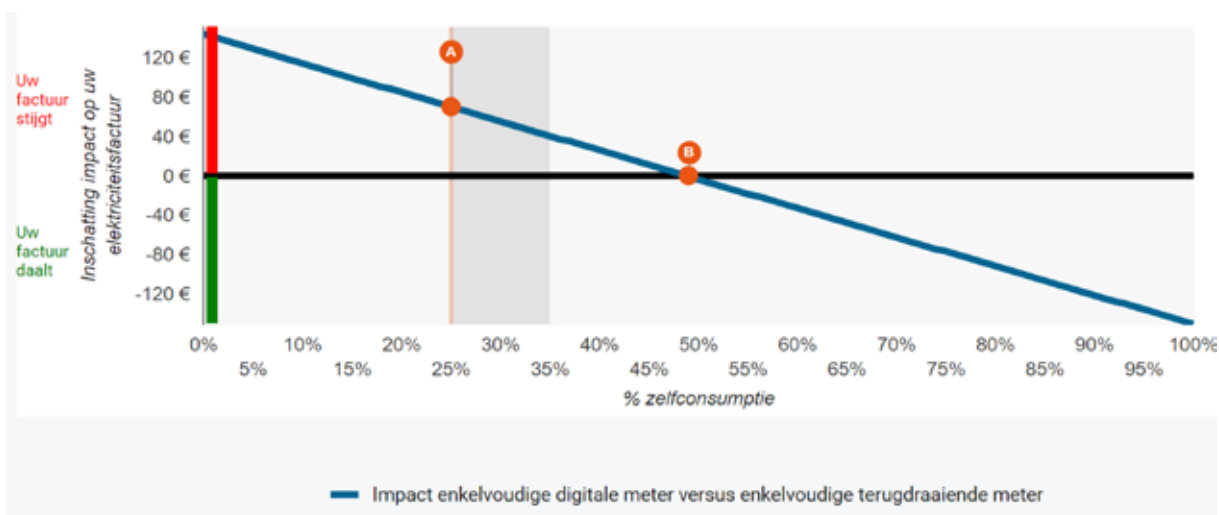
Terugverdientijd
7 jaren

Winst voor het milieu
1,6 ton CO₂ per jaar

De zonnekaart (www.energiesparen.be/zonnekaart) raamt de terugverdientijd van de zonne-installatie volgens het principe van de terugdraaiende teller met prosumentarief. Je komt dan aan een terugverdientijd van 7 jaar.

De simulator van de VREG (simulatordigitalemeter.vreg.be) maakt een inschatting van de zelfconsumptie (de elektriciteit die je zelf produceert en onmiddellijk verbruikt) om de vergelijking te maken tussen de twee tarieven (zie afbeelding rechts onderaan).

Op basis van het aandeel zelfconsumptie bepaalt de simulator welk tarief het meest gunstige is. Vanaf 40% zelfconsumptie is dit het voordeligste tarief volgens het principe van terugdraaiende teller met netkosten op werkelijke afname. Bij een zelfconsumptie van 25% doe je een voordeel van 70 euro per jaar met het bestaande tarief volgens het principe van terugdraaiende teller met prosumentarief (zie afbeelding rechts bovenaan).

Betekent dit dat zonnepanelen voor dit gezin in combinatie met het tarief op basis van het principe van terugdraaiende teller met netkosten op werkelijke afname niet meer rendabel zouden zijn? Helemaal niet! De terugverdientijd wordt alleen iets langer (8 jaar in plaats van 7 jaar).

Wanneer is het bestaande principe van terugdraaiende teller met prosumentarief bijna steeds het meest gunstige?

Dit is het geval wanneer je installaties weinig zelfconsumptie toelaten. Enkele voorbeelden:

- Je hebt elektrische verwarming of verwarmt met een warmtepomp. Je verbruikt veel in de winter terwijl je zonnepanelen vooral in de zomer elektriciteit produceren.
- Je zonnepanelen produceren bijna evenveel als je jaarlijks verbruikt. Hoe kleiner je productie in verhouding tot je verbruik, hoe meer productie en

verbruik samen vallen. En dus heb je meer zelfconsumptie.

Hoe kan je je zelfconsumptie verhogen?

- Laat grotere verbruikers zoals wasmachine en vaatwasser overdag draaien.
- Plaats je zonnepanelen gespreid over oost, zuid en west zodat je installatie gedurende de ganse dag een goede opbrengst heeft.
- Plaats een buffervat op je warmtepomp of sla warmte op in de vloer zodat de warmtepomp alleen op de meest gunstige momenten van de dag kan draaien en voor de rest van de dag haar warmte kan opslaan in het buffervat. Plaats om dezelfde reden ook een voldoende grote warmtepompboiler. Stuur beiden aan met een slimme regeling.
- Plaats een batterij, hoewel de huidige premie niet volstaat om deze maatregel ook financieel al rendabel te maken.

- Maak van je digitale meter een slimme meter door het aansluiten van tools die je verbruik monitoren en sturen.

Stijn Gheysen

